

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

Hana Gregorová bola známa spisovateľka, ale aj feministka a novinárka

- KOŠICE 7. DECEMBRA 2018

Slovensko si 11. decembra pripomenie 60. výročie úmrtia spisovateľky **Hany Gregorovej** (* 30. 1. 1885 v Martine – † 11. 12. 1958 v Prahe, pochovaná je v Tajove). Širokej verejnosti je známa najmä ako prozaička, osvetová pracovníčka a manželka nemenej známeho Jozefa Gregora-Tajovského. Na *Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach* sa vedeckovýskumne venujú aj ostatným, verejne menej známym aktivitám Hany Gregorovej.

„Bola aj významná slovenská feministka, publicistka, ochotnícka herečka, antifašistka a buditeľka slovenského národa,“ dopĺňa **Mgr. Renáta Bzdilová, PhD.**, z Katedry politológie FF UPJŠ. Dodáva, že Gregorová bojovala za právo žien na vzdelanie, ich tvorbu, rovnocenné partnerstvo a postavenie s mužmi, podporovala účasť slovenských žien na veciach verejných a žiadala uznanie práce žien a ich prínos pre históriu.

„Hana Gregorová presadzovala myšlienku, že je nevyhnutné bojovať o všeľudské práva ženy, o vnútorný rozvoj jej duševných schopností, o jej sociálne povznesenie, ale aj o právo uplatňovať sa v povinnostiach verejného významu. Zdôrazňovala, že namiesto práv ženymatky by ženy mali požívať všeobecné ľudské práva,“ objasňuje R. Bzdilová a dokladá, že na vtedajšie pomery bola považovaná za radikálnu feministku; zachovalo sa napríklad svedectvo, ako si Svetozár Hurban-Vajanský pred ňou odpľul so slovami „Fuj, baba, femina!“. Samotná H. Gregorová sa však pokladala za zástankyňu „rozumnej emancipácie“, ktorá ženy a mužov nestavia proti sebe, ale ženy situuje do pozície pomocníčok pri národnom zápase slovenských mužov.

Menej známa je aj jej novinárska činnosť. Publikovala vo viacerých periodikách, napríklad v Prúdoch, Robotníckych novinách, Slovenskej politike, Slovenskom denníku a ďalších. „Za najvýznamnejšiu sa považuje jej redaktorská činnosť v denníku Slovenský východ v rokoch 1919 až 1920,“ konštatuje **PhDr. Marián Gladiš, PhD.**, z Katedry slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie FF UPJŠ v Košiciach.

„Krátko po vzniku Československej republiky koncom roka 1918 sa uchádzala o miesto redaktorky v martinských Národných novinách, ale pre spomínané spory so S. H. Vajanským ju odmietli. Vzápätí prišiel telegram z Košíc s ponukou na miesto redaktorky v novozaloženom Slovenskom východe. Pôsobenie v prvých po slovensky písaných novinách na východnom Slovensku vnímala ako veľkú výzvu, preto bez váhania ponuku prijala,“ prízvukuje M. Gladiš. Zároveň upozorňuje na skutočnosť, že novinárskej práci sa musela v Košiciach priúčať. „Keď od nej šéfredaktor Edmund Borek žiadal napísať článok o blížiacich sa voľbách, priznala sa mu, že nevie písať úvodníky. Nemudrujte, nevymýšľajte, píšete, čo vidíte, že sa deje – dal jej jednoduchú radu, ktorá zabrala a onedlho ju vymenoval za spoluredaktorku novín,“ približuje M. Gladiš a dodáva, že Hanu Gregorovú novinárska práca bezpochyby naplňovala: „Vo svojich pamätiach uviedla, že pri nej mala toľko samostatnosti a zodpovednosti, že sa cítila nanajvýš spokojná.“

- SPRACOVAL:

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach
marian.gladis@upjs.sk